

Львівська національна наукова
бібліотека України імені В. Стефаника
(ЛННБ України ім. В. Стефаника)
Науково-дослідний інститут
пресознавства (НДІ пресознавства)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ідентифікаційний
22334641
Генеральний директор

В. В. Ферштейн

15.09 2023 р.

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ

14.09.2023 № 3

Львів

Розширеного засідання НДІ пресознавства

Голова Мудроха В. О., завідувач відділу бібліотекознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій, старший дослідник.

Секретар Серeda О. З., старший науковий співробітник НДІ пресознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник.

Присутні: Бліхарський Р. І., науковий співробітник НДІ пресознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій; Грень З. Т., вчений секретар ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій; Дядюк М. С., завідувач відділу рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат історичних наук; Колосовська О. М., заступник генерального директора з наукової роботи ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат історичних наук, доцент; Комариця М. М., завідувач відділу наукових досліджень української преси НДІ пресознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник; Кулеша Н. М., завідувач наукового відділу національної бібліографії української преси, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник, Курилишин К. М., завідувач відділу україніки ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат історичних наук, старший дослідник; Наконечна З. І., старший науковий співробітник НДІ пресознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій; Огородник Т. М., науковий співробітник Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій; Сніцарчук Л. В., заступник генерального директора з наукової роботи ЛННБ України ім. В. Стефаника, доктор наук із соціальних комунікацій, професор.

Запрошені: Грицак Я. Й., професор Українського католицького університету, доктор історичних наук, професор; Павлишин О. Й., доцент кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат історичних наук, доцент.

Із присутніх на засіданні – три (три) доктори і 9 (дев'ять) кандидатів наук – спеціалісти за профілем представленої дисертації.

Порядок денний:

1. Розгляд дисертації Зінько Оксани Ярославівни «Професійна діяльність Романа Луцика (1900–1974 рр.): бібліотечний, бібліографічний, книгознавчий аспекти», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувача Зінько Оксани Ярославівни за матеріалами дисертаційної роботи «Професійна діяльність Романа Луцика (1900–1974 рр.): бібліотечний, бібліографічний, книгознавчий аспекти», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.

Науковий керівник – Снісарчук Лідія Віталіївна, заступник генерального директора з наукової роботи ЛННБ України ім. В. Стефаника, доктор наук із соціальних комунікацій, професор.

Тему дисертації затверджено 25 травня 2011 р. на засіданні вченої ради Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника (протокол № 3 від 25.05.2011).

Запитання по темі дисертації ставили:

– вчений секретар ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій Зоряна Тарасівна Грень;

– заступник генерального директора з наукової роботи ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат історичних наук, доцент Ольга Михайлівна Колосовська;

– завідувач відділу україніки ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат історичних наук, старший дослідник Костянтин Михайлович Курилишин;

– науковий співробітник Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника, кандидат наук із соціальних комунікацій Тарас Миколайович Огородник;

Відповідаючи на запитання, Оксана Ярославівна Зінько дала достатньо обґрунтовані, вичерпні відповіді і пояснення.

В обговоренні дисертації взяли участь: Бліхарський Р. І., науковий співробітник НДІП ЛННБ України ім. В. Стефаніка, кандидат наук із соціальних комунікацій; Грицак Я. Й., професор доктор історичних наук, професор, Наконечна З. І., старший науковий співробітник НДІ пресознавства ЛННБ України ім. В. Стефаніка, кандидат наук із соціальних комунікацій; Комариця М. М., завідувач відділу НДІ пресознавства ЛННБ України ім. В. Стефаніка, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник.

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертацію Зінько Оксани Ярославівни «Професійна діяльність Романа Луцика (1900–1974 рр.): бібліотечний, бібліографічний, книгознавчий аспекти», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство рекомендувати для подання до спеціалізованої вченої ради для розгляду і захисту.

2. Затвердити висновок розширеного засідання Науково-дослідного інституту пресознавства ЛННБ України імені В. Стефаніка.

ВИСНОВОК

**розширеного засідання Науково-дослідного інституту
пресознавства ЛННБ України імені В. Стефаніка**

**про наукову та практичну цінність дисертації «Професійна діяльність
Романа Луцика (1900–1974 рр.): бібліотечний, бібліографічний,
книгознавчий аспекти» Зінько Оксани Ярославівни, здобувача наукового
ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю
27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство**

1. Актуальність теми (проблеми) та її зв'язок з планами наукових робіт установи. Роман Луцик (1900–1974) – український культурний і науковий діяч, висококваліфікований бібліограф і книгознавець, дослідник книжкових пам'яток, працівник низки спеціалізованих часописів, бібліотекар-професіонал, який суттєво причинився до розвитку бібліотечної справи в Україні загалом і у львівському регіоні зокрема. Унікальність професійної діяльності Р. Луцика полягає у його важливій ролі у формуванні, організації і вивченні фондів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаніка, у закладанні підвалин у розвиток і належне функціонування установи, у його багатогранній науково-бібліографічній та книгознавчій спадщині, а також особливій бібліотечній практиці. Професіоналізм Р. Луцика був належно оцінений його сучасниками – істориками, філософами, письменниками,

культурологами, педагогами, журналістами – активними користувачами фондів бібліотеки. Бібліографічні та книгознавчі матеріали Р. Луцика широко використовували у своїх дослідженнях Я. Запаско, Я. Ісаєвич, І. Крип'якевич, Ф. Максименко, О. Мацюк, М. Мороз, інші відомі науковці. Тож необхідність комплексного вивчення професійних набутків Р. Луцика, їх осмислення і вартості, очевидна.

Усебічний аналіз професійної діяльності Р. Луцика дозволить заповнити одну з багатьох лакун в історії соціальних комунікацій загалом та історії бібліотечної справи і книгознавства зокрема, актуалізувати теоретичні й практичні здобутки його професійного досвіду, охарактеризувати його фахові підходи до організації і збереження книжкових фондів наукового підрозділу Бібліотеки – відділу рідкісної книги, визначити його роль у дослідженні книжкових пам'яток, і головно – у виразити роль бібліотечного працівника в історії функціонування й розвитку українських бібліотек. Досліджувана проблема важлива в контексті цілісного вивчення історії бібліотечної справи, а також для розуміння впливу професійної позиції особистості на розвиток національної культури.

Проблематика дисертації пов'язана з науковою проблематикою досліджень Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника: «Львівське книговидання XVI–XVIII ст.: історія друкарень та видавничий репертуар» (РК 0111U000366), «Ретроспективні фонди Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника: історія формування та бібліографічна реконструкція» (РК 0113U006493), «Українська преса першої чверті XX ст.: репертуар, бібліографічні виміри, комунікаційне середовище» (державний реєстраційний номер 0116U008302), «Українська преса 1920–1930-х рр.: типологічні моделі, інформаційні можливості, журналістські спільноти» (державний реєстраційний номер 0120U101191), «Ресурси ЛННБ України ім.В.Стефаника: історичні виміри та інноваційні форми розкриття та представлення» (РК 0123U101145).

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Мета дослідження полягає в комплексному вивченні бібліотечного, бібліографічного, книгознавчого аспектів професійної діяльності Р. Луцика в контексті історії соціальних комунікацій 1920–1970-х рр., його внеску у розвиток національної культури загалом та організації і наукового вивчення книжкових фондів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника зокрема.

Об'єкт дослідження – професійна діяльність Романа Луцика.

Предмет дослідження – бібліотечний, бібліографічний, книгознавчий аспекти професійної діяльності Р. Луцика, особливості його фахових дослідницьких підходів і методик у царині бібліографії та книгознавства.

Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- з'ясувати стан вивчення проблеми в українській історіографії, сформувані і систематизувати джерельну базу, необхідну для висвітлення титульної теми, охарактеризувати її інформаційний потенціал і достовірність;

- простежити особливості становлення і формування професійної діяльності Р. Луцика, охарактеризувати його співпрацю зі спеціалізованою пресою у міжвоєнні роки, систематизувати та описати пов'язані з цими аспектами факти;

- розглянути специфіку професійної діяльності Р. Луцика як провідного фахівця ЛННБ України імені В. Стефаника – бібліотекаря, очільника відділу рідкісної книги, розкрити основні напрями його фахової активності;

- проаналізувати науково-бібліографічний доробок вченого, окреслити пріоритетну тематику бібліографічних праць;

- систематизувати за проблемами наукові здобутки Р. Луцика в царині книгознавства, зокрема його дослідження стародрукованої книги, з'ясувати його теоретико-методологічні підходи до вивчення й опрацювання інкунабул, палеотипів, інших кирилических та латинських стародруків;

- уявити високопрофесійний бібліотечний досвід Р. Луцика, охарактеризувати його внесок у розвиток бібліотечної справи, бібліографознавства і книгознавства загалом.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їхня новизна. Уперше:

- комплексно вивчено й проаналізовано основні аспекти професійної діяльності Р. Луцика – бібліотекаря, бібліографа, книгознавця, дослідника стародрукованої книги, організатора фондів рідкісної книги XIX–XX ст.;

- досліджено особливості співпраці Р. Луцика з низкою спеціалізованих періодичних видань, зокрема з читальняно-бібліотечним часописом «Листок» (1936–1938);

- виявлено та запроваджено до наукового обігу 70 різножанрових пресових публікацій його авторства, 40 з яких розкривають специфіку бібліотечної справи в Галичині, а також 14 наукових праць (статті, бібліографічні покажчики – два з них у співавторстві), розкрито п'ять його псевдонімів та криптонімів;

- залучено до наукового обігу понад 168 архівних справ, що містять офіційні і службові документи, зокрема звітно-планову документацію установи, розпорядження, службові і доповідні записки, а також особові матеріали – листи, щоденник, робочі записи Р. Луцика, що не лише комплексно розкривають специфіку його професійної діяльності, а й висвітлюють особливості функціонування однієї з найбільших бібліотек України;

– виявлено особливості формування і функціонування відділу рідкісної книги Бібліотеки, охарактеризовано основні аспекти бібліотечної та наукової діяльності Р. Луцика на посаді очільника відділу;

– вивчено й охарактеризовано основні здобутки його наукової бібліографічної та книгознавчої спадщини; розкрито специфіку укладених ним тематичних покажчиків, уведено до наукового обігу вісім авторських картотек, які й дотепер не втратили наукової цінності;

– визначено й обґрунтовано особливості бібліографічних та книгознавчих підходів, наукових компетенцій Р. Луцика у дослідженні інкунабул, палеотипів та інших книжкових пам'яток загалом;

– розкрито внесок науковця в історію бібліотечної справи і бібліографознавства, у формування львівської школи книгознавства; акцентовано розуміння важливості його професійного доробку для корпусу наук із соціальних комунікацій.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Достовірність одержаних результатів підтверджується опрацюванням значної кількості архівних та наукових джерел, апробацією результатів дослідження на всеукраїнських та міжнародних науково-теоретичних та науково-практичних конференціях. Головні розробки, положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації, слід вважати аргументованими на достатньому рівні.

5. Наукове та практичне значення роботи. Наукове значення роботи полягає у можливості використання залученої до роботи джерельної бази, основних ідей та висновків як теоретичного й емпіричного підґрунтя для вивчення загальної картини становлення й розвитку бібліотечної справи в Україні загалом. Результати роботи можуть зацікавити науковців, зокрема книгознавців і бібліографів, теоретиків і практиків бібліотечної справи, сприяючи формуванню нової тематики досліджень у цій царині.

Практичне значення дослідження полягає у залученні результатів роботи до укладання навчальних посібників з бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства для введення у відповідні освітньо-навчальні програми вищих закладів освіти, які готують фахівців за спеціальностями 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 027 «Музезознавство, пам'яткознавство», 034 «Культурологія» тощо.

6. Використання результатів роботи. У дисертаційній роботі сформульовано теоретичні положення та обґрунтовано результати дослідження науково-бібліотечних практик знаного науковця, багатолітнього бібліотечного працівника Романа Луцика.

Результати дослідження використано у довідково-енциклопедичній продукції Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника (Українська журналістика в іменах. Львів, 2009, вип. 16), Енциклопедії сучасної України (Київ, 2017, т. 18).

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Основні положення й результати дослідження відображено в 17 наукових публікаціях, з яких чотири статті опубліковано у фахових виданнях, одна стаття – у закордонному науковому виданні, десять – в інших наукових періодичних виданнях, матеріалах конференцій, довідкових виданнях.

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації:

1. Пукас [Зінько] О.Я. Роман Ярославович Луцик – бібліотекар і книгознавець. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*: збірник наук. праць. Львів, 2002. Вип. 9/10. С. 73–76.

2. Зінько О.Я. Р.Я. Луцик – організатор фондів рідкісних видань ХІХ–ХХ ст. (1950–1973). *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*: збірник наук. праць. Львів, 2009. Вип. 1 (17). С. 432–444.

3. Зінько О.Я. Дослідження книжкових пам'яток–пріоритетний напрям професійної діяльності Р. Я. Луцика. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2011. Вип. 28. С. 431–441.

4. Зінько О.Я. «Бібліотекарям треба кинути оком на минуле бібліотек та заглибити зір у майбутнє»: актуалізація професійного досвіду Романа Луцика. *Бібліотечний вісник*. Київ, 2022. № 4. С. 47–58.

5. Зінько О. Я. Наукова діяльність Романа Луцика (1900–1974): бібліографічний та книгознавчий аспекти. *Deutsche internationale Zeitschrift für zeitgenössische Wissenschaft / German International Journal of Modern Science*. Satteldorf, Germany, 2023. Вип. 67. С. 22–24.

6. Зінько О.Я. Організація та дослідження колекції кирилических стародруків у Львівській філії Бібліотеки Академії наук УРСР (1950–1970 рр.). *Scientia*: за матеріалами ІІ Міжнародної науково-теоретичної конференції «Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements» (18 листопада 2022 р.) (November 18, 2022; Stockholm, Sweden. ІІ International Scientific and Theoretical Conference). Стокгольм, 2022. С. 221–223.

7. Зінько О.Я. Р. Я Луцик – організатор Федорівської збірки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. *Грааль науки*: за матеріалами ІV Міжнародної науково-практичної конференції «Science of post-industrial society: globalization and transformation processes» (25 листопада 2022 року) (IV International Scientific and Practical Conference Відень, Вінниця, 2022. № 22. С. 320–321.

8. Пукас [Зінько] О. Я. Каталог виставки «Полемічна література в Україні наприкінці XVI–XVII ст.» *Берестейська унія і українська культура XVII століття. Матеріали Третіх «Берестейських читань»* / Гол. ред. Гудзяк Б. (Львів, Київ, Харків, 20-23 червня 1995 року). Львів, 1996. С. 161–176.

9. Пукас [Зінько] О. Я. До питання стану української середньої освіти в Галичині наприкінці XIX – початку XX ст. (за звітами Львівської академічної гімназії). *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*: збірник наук. праць. Львів, 2000. Вип. 7/8. С.447–459

10. Зінько О. Я. Бібліотекар, бібліограф, книгознавець – Р. Луцик (1900–1974). *Краків–Львів: книги, часописи, бібліотеки XIX–XX ст.* Львів, 2011. Т. 10. С.470–476.

11. Зінько О. Я. Р. Я. Луцик – організатор фондів відділу рідкісної книги Львівської наукової бібліотеки імені В. Стефаника АН УРСР (1950-1973). *Національна книжкова та рукописна культура: історія, методологія, джерельна база*: матер. міжнар. наук. конф. (м. Львів, 29–30 жовтня 2009 року). Львів, 2009. С. 94–96.

12. Зінько О. Я. Бібліотекар, бібліограф, книгознавець Р. Луцик (1900–1974). *Kraków – Lwów: książki – czasopisma – biblioteki XIX I XX wieku: jubileuszowa X międzynarodowa konferencja naukowa*, (Lwów, 20–22 października 2009 roku): streszczenia referatów. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2009. S. 36.

13. Зінько О. Я. Відділ рідкісної книги–осередок книгознавчих досліджень (1950–середина 1970-х рр.). *Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: Історія і сучасність*: доповіді та повідомлення міжнар. наук. конф. (м. Львів, 28-30 жовтня 2010 р.). Львів, 2010. С. 184–189.

14. Зінько О. М. Формування комплексів книжкових пам'яток у фондах академічної бібліотеки (1950 – середина 1970-х рр.). *Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства*: Матеріали Другої наук.-практ.конф. (м. Львів, 23 верес. 2010 р.). Львів, 2010. С. 169–178.

15. Зінько О. Я. Внесок Р. Я. Луцика у дослідження фонду стародрукованих видань відділу рідкісної книги. *ЛННБ України імені В. Стефаника: історія, джерела, постаті*: міжнар. наук. конф. (м. Львів, 30–31 жовтня 2020 р.). Львів, 2020. С. 172–178.

16. Зінько О.Я. Луцик Роман Ярославович. *Українська журналістика в іменах: матеріали до енци. словника* / Гол. ред. М. М. Романюк. Львів, 2009. Вип. 16. С.191–193.

17. Зінько О.Я. Луцик Роман Ярославович. *Енциклопедія Сучасної України* / гол. ред. Дзюба І. М. Київ, 2017. Т. 18, С. 148.

8. Апробація результатів дисертації. Основні положення роботи викладено та обговорено на таких наукових, науково-теоретичних, науково-практичних конференціях: Міжнародна науково-теоретична конференція «Бібліотека на західноукраїнських землях: сторінки історії» (Львів, 2000 р.); Міжнародна наукова конференція «Бібліотека як соціокультурний феномен: історія та сучасність» (Львів, 15–17 жовт. 2008 р.); Міжнародна наукова конференція «Національна книжкова та рукописна культура: історія, методологія, джерельна база», Львів, 29–30 квіт. 2009 р.); Міжнародні книгознавчі читання «Стародруки і рідкісні видання в університетській бібліотеці» (Одеса, 14–16 верес. 2009 р.); Міжнародна наукова конференція «Бібліотечно-інформаційний комплекс у контексті розвитку суспільства знань» (Київ, 6–7 жовт. 2009 р.); X Міжнародна наукова конференція «Краків – Львів: книги, часописи, бібліотеки XIX – XX ст. » (Львів, 20–22 жовт. 2009 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства» (Львів, 23 верес. 2010 р.); II Міжнародна наукова конференція «ЛННБ України ім. В Стефаника: історія і сучасність» (Львів, 28–30 жовт. 2010 р.); науково-практична конференція «Пресознавство як компонент соціокультурних досліджень» (Львів, ЛННБ України імені В. Стефаника, 2019 р.); Міжнародна наукова конференція «Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника: історія, джерела, постаті» (Львів, 26 лют. 2021 р.); III Міжнародна наукова конференція «Księgozbiory historyczne mniejszości religijnych i etnicznych» (Вроцлав, Польща, 22-23 верес. 2022 р.); II Міжнародна науково-теоретична конференція «Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements» (Стокгольм, Швеція; 18 листоп. 2022 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція «Science of post-industrial society: globalization and transformation processes» (Відень; Вінниця, 25 листоп. 2022 р.).

9. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація та автореферат написані грамотно, викладені матеріали досліджень відповідають вимогам наукового стилю.

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Тема поданої дисертації «Професійна діяльність Романа Луцика (1900–1974 рр.): бібліотечний, бібліографічний, книгознавчий аспекти» відповідає паспорту спеціальності 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство, зокрема таким аспектам, які охоплюють поняття «історія бібліотечної та бібліографічної діяльності», «історія бібліотеки як соціального інституту», «історія книги», «особливості бібліографічного та бібліотечно-інформаційного обслуговування», «науково-дослідницька діяльність бібліотеки», «формування документних інформаційних ресурсів» тощо.

11. Рекомендація дисертації до захисту. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація *Зінько Оксани Ярославівни «Професійна діяльність Романа Луцика (1900–1974 рр.): бібліотечний, бібліографічний, книгознавчий аспекти»* відповідає вимогам пунктів 11 та 13 «Порядку присудження наукових ступенів» та рекомендується для подання її до спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту.

Голосували:

«за» – 14 осіб

«проти» – 0 осіб

«утрималися» – 0 осіб

Голова

Валентина МУДРОХА

Секретар

Оксана СЕРЕДА